

Bydgoszcz, 10 maja 2024 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.3.3.2024.MW.EA

Pan
Sylwester Trzósło
Dyrektor
Środowiskowego Domu Samopomocy
w Więcborku

Szanowny Panie Dyrektorze,

Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn.zm.) - zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej” lub „ustawą” przekazuje niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 1 i 2 lutego oraz 15 i 19 marca 2024 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, przeprowadzili kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy w Więcborku, zwanym dalej również „Domem”, „ŚDS” bądź „jednostką kontrolowaną”.

Tematyka kontroli dotyczyła wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki wiążących się z realizacją zadań ustawowych. Celem kontroli było ustalenie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ujawnienie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków. Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. w odniesieniu do realizacji zadań ustawowych oraz stan bieżący w zakresie organizacji jednostki, a także struktury zatrudnienia i kwalifikacji kadry.

Szczegółowe wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli. Przedmiotowy protokół w dniu 25 kwietnia 2024 r. został podpisany przez dyrektora jednostki podlegającej kontroli. Do treści protokołu jednostka nie wniosła zastrzeżeń.

W zakresie organizacji jednostki ustalono, iż Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku jako jednostka organizacyjna Gminy Więcbork posiada wymagane akty prawne niezbędne do jej funkcjonowania tj. Statut i Regulamin organizacyjny, jak również statut, regulamin organizacyjny, program działalności i plan pracy domu. Treść dokumentów, zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 249) uzgodniona została z wojewodą.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku został określony, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym jednostki, jako Dom typu A, B - świadczy usługi dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną. Dom dysponuje 40 miejscami, co jest zgodne z zapisem § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, który stanowi, iż liczba miejsc w domu usytuowanym w jednym budynku nie może być mniejsza niż 15 i większa niż 60. Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku nie dysponuje z miejscami całonocnego pobytu. Na podstawie zawartego na czas nieokreślony porozumienia międzygminnego z usług ośrodka wsparcia

korzystają także mieszkańcy gminy Sośno. W toku kontroli ustalono, że uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy jest 6 osób przewlekle psychicznie chorych (typ A) i 35 osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B), w tym 7 uczestników to osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ D). Powyższe pozostaje w sprzeczności z regulaminem organizacyjnym, zgodnie z którym uczestnikami są osoby w typie A i B. Uczestnicy zgodnie z art. 51b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, nie ponoszą odpłatności za pobyt w ŚDS.

Na podstawie Regulaminu Organizacyjnego jednostki ustalono, że Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku jest czynny 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00. Działanie jednostki opiera się o pracownie terapeutyczne i prowadzone treningi usprawniające i usamodzielniające osoby uczęszczające na zajęcia. Analizując *Harmonogram tygodniowy* stwierdza się, że kontrolowana placówka spełnia wymogi określone w § 6 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, zgodnie z którymi dom powinien zapewnić dziennie co najmniej 6 godzin zajęć z uczestnikami, a pozostały czas przeznaczają się na czynności porządkowe, przygotowanie do zajęć, uzupełnienie prowadzonej dokumentacji, a także zapewnienie opieki uczestnikom w trakcie dowożenia na zajęcia lub odwożenia po zajęciach.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku zajmuje wielokondygnacyjną nieruchomość zlokalizowaną w Więcborku przy ulicy Pocztowej. Budynek jest własnością Gminy Więcbork. Wejście główne do budynku pozbawione jest barier architektonicznych. Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy mają możliwość korzystania z dźwigu osobowego w celu przemieszczania się między kondygnacjami. Na powierzchni 452,16 m² przeznaczonej na potrzeby Domu znajdują się między innymi następujące pomieszczenia: pracowni, sala ogólna, stolówka, pokój wyciszeń, toalety, szatnie, pomieszczenia administracyjne, wyposażone w meble i sprzęty niezbędne do prowadzonych w nich zajęć. Powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego uczestnika wynosi nie mniej niż 8 m², a zatem placówka spełnia warunek określony w § 18 pkt 2 rozporządzenia.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Więcborku na podstawie umowy o pracę zatrudnionych jest 11 osób, w wymiarze 10,5 etatu. Zespół wspierająco-aktywizujący tworzy 9 pracowników, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy: dyrektor, instruktorzy terapii zajęciowej, instruktor kulturalno-oświatowy oraz technik fizjoterapii. Zapisy § 12 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy stanowią, iż wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego wynosi nie mniej niż 1 etat na 7 uczestników w domu typu A i 5 uczestników w domu typu B. W przypadku uczestników z niepełnosprawnością sprzężoną lub spectrum autyzmu wymagane jest zatrudnienie w wymiarze 1 etatu na 3 uczestników. Wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego w Środowiskowym Domu Samopomocy w Więcborku, w odniesieniu do 41 uczestników, zakwalifikowanych w typie A 6 osób, w typie B 28 osób, w typie D 7 osób, wynosi 8,79 etatu. W kontrolowanej jednostce usługi na rzecz uczestników świadczą pracownicy zatrudnieni w wymiarze 9 etatów, co jest zgodne ze standardem zatrudnienia, określonym w rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Dyrektor jednostki, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, spełnia wymogi określone dla kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej jaką jest środowiskowy dom samopomocy.

Członkowie zespołu wspierająco-aktywizującego posiadają wymagane przepisami kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi

i przeszkolenie oraz doświadczenie w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningu zachowań społecznych. Ponadto uczestniczą co najmniej raz na 6 miesięcy, w organizowanych przez dyrektora domu szkoleniach w zakresie tematycznym, związanym z funkcjonowaniem domu, wynikającym ze zgłoszonych przez pracowników potrzeb.

Kontrolowana placówka realizuje główny cel funkcjonowania ŚDS, jakim jest usamodzielnianie i aktywizacja życiowa oraz społeczna jego podopiecznych w oparciu o adekwatnie dobrane do możliwości psychofizycznych uczestników postępowanie wspierająco-aktywizujące, współpracę z najbliższym środowiskiem rodzinnym oraz wykorzystanie potencjału jednostki i lokalnej społeczności. Formy treningu prowadzone są w małych grupach lub indywidualnie. Uczestnikom ŚDS świadczy się poradnictwo psychologiczne i psychiatryczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych oraz terapię ruchową, w tym zajęcia sportowe, turystykę i rekreację.

Dom zapewnia uczestnikom gorący posiłek realizowany w formie usługi cateringowej usługę transportową. W celu zapewnienia uczestnikom jak najefektywniejszych form usług Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku współpracuje z szeregiem instytucji oraz osób.

Jednostka kontrolowana w celu dokumentowania świadczonych usług prowadzi dokumentację zbiorczą w postaci ewidencji uczestników, list obecności, dzienników dokumentujących prace pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego oraz indywidualną uczestników, którą stanowią między innymi kopie decyzji kierujących do ŚDS, kopie orzeczeń o niepełnosprawności lub orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego, opinie specjalistów, notatki pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego dotyczące aktywności uczestnika, jego zachowań, motywacji do udziału w zajęciach oraz inne dokumenty mające zastosowanie przy opracowaniu indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego.

Tryb przyjęcia uczestnika do jednostki przebiega zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Przed przyjęciem zaznajamia się uczestnika z obowiązującym regulaminem, zasadami funkcjonowania jednostki oraz procedurami ochrony danych osobowych. W celu jak najlepszego poznania uczestnika, jego możliwości i potrzeb oraz obszarów w których wymaga wsparcia, jednostka opracowała wzory dokumentów, które uzupełniane są informacjami na temat nowo przyjętej osoby.

Decyzje o skierowaniu do jednostki wydawane są przez Burmistrza Więcborka. Pierwsza decyzja, wydawana jest na czas określony, nie dłuższy niż trzy miesiące. Po upływie tego okresu, na podstawie sporządzonego planu adaptacyjnego oraz frekwencji uczestnika Dyrektor jednostki występuje do organu kierującego z informacją dotyczącą uczestnika, ze wskazaniem potrzeby dalszego wsparcia, obszarów tego wymagających i czasookresu niezbędnego do jego realizacji. Kolejną decyzję również wydaje się na czas określony ustalony z kierownikiem domu, niezbędny do realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego. Tworzeniem indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego zajmuje się zespół wspierająco-aktywizujący, natomiast jego realizacja następuje w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem. Co 6 miesięcy następuje ocena realizacji planu i osiągniętych rezultatów, która odbywa się podczas posiedzeń zespołu wspierająco-aktywizującego. Spotkania zespołu odbywają się cyklicznie,

raz w tygodniu, celem omówienia spraw bieżących związanych z funkcjonowaniem ośrodka lub jego uczestników.

W strukturze Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku, poza godzinami pracy placówki, funkcjonuje Klub Samopomocy „Domek”, jako ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Działalność jednostki określa Program Klubu Samopomocy „Domek”, którego treść uzgadniana jest z wojewodą. Uczestnikami jednostki pozostaje 20 osób. Spotkania klubowe odbywają się dwa razy w tygodniu. Jednostka zapewnia poczęstunek oraz usługę transportową. Zakres usług w jednostce obejmuje indywidualne poradnictwo specjalistyczne i edukację uczestników oraz blok zajęć terapeutyczno-rehabilitacyjnych organizowanych w formie zajęć grupowych oraz aktywne formy spędzania czasu wolnego.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Wojewoda Kujawsko-Pomorski ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą **pozytywnie z uchybieniami**¹.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, przekazując powyższe uwagi i wnioski, Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca jednostce kontrolowanej:

1. Dokonać zmian zapisów w dokumentach organizacyjnych jednostki w taki sposób, aby typ domu uwzględniał uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi i autyzmem.
Termin wykonania: bez zbędnej zwłoki.

W wyżej wymienionych kwestiach działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku wymaga podjęcia stosownych działań. Po zrealizowaniu powyższych zaleceń jednostka wykonywać będzie zadania statutowo-ustawowe w wymaganym zakresie.

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

- 1) kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia;
- 2) Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia;
- 3) w przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków;
- 4) w przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 1, kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń;
- 5) w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tej jednostki lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej;

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (Zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.). Przez uchybienie – należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość – należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

- 6) organ, o którym mowa w pkt 5, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w trybie art. 131 ustawy, zmierzające do wymierzenia kary pieniężnej, określonej w przepisie art. 130 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

Z poważaniem

Z up. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Hemmerling
I Wicewojewoda Kujawsko-Pomorski

Do wiadomości:
Pan Waldemar Kuszewski

